

Mari Visnapuumägi Klaveristuudio klaveriõppe õppekava

Üldosa

Õppekava annab õpilasele ülevaate klassikalise ja pop-jazz klaverimängu põhitõdedest, mis on abiks nii soolomängus, kontsertmeistrina kedagi saates kui ansamblimängus.

Õppekava koosneb kolmest tasemest (A, B ja C) ja lisaastmest, alustades fundamentaalsetest pillimängu tõdedest ning progresseerudes virtuoostehnika ja klassikalise klaveri tipprepertuaari ja/või vaba saatja/pop-džäss-rütmiklaveri suundadesse sõltuvalt õpilase eelistusest.

Studio töö olemus ja eesmärgid

- võimaldada kõigile motiveeritud soovijatele muusikaliste põhioskuste omandamist iseseisvaks musitseerimiseks ning anda edasi kõige olulisemad teadmised muusikast ja klaverimängust
- tekitada ja/või süvendada huvi ja armastust muusika ja klaveril musitseerimise vastu
- arendada iseseisvat töösust ja läbi selle tugevdada tundlikkust, avatust, enesekindlust, tahet ning laiendada silmaringi

Läbi kõikide tasemete on fookuses otstarbekas kehakasutus: kinesteetiline tajutamine ja kontakt sisemise kuulmise, oma hääle ning instrumendiga; täpsus, mugavus, osavus, kiirus, sujuvus, voolavus ja suunatus.

Progresseeruvalt keerukama mitmekülgse repertuaari kõrval on läbi kõikide arenguastmete olulisel kohal ka ansamblimäng, improvisatsioon, saatefunktsiooni ning noodilugemisoskuse ja -kiiruse süsteemne arendamine.

Kaks korda aastas toimuvad kooli saalis või mujal kontserdid, kus soovijatel on võimalik publiku ees üles astuda. Esinemine on soovituslik, ent mitte kohustuslik. Ettemängu kogemuse võib alternatiivina saada ka vabas vormis grupitunnis.

Laiem eesmärk on, et muusika ja klaverimäng ei kuuluks ainult klaveritundide ja -esinemiste raamistikku, vaid oleks hüppelauaks mis tahes suunda muusikamaailmas.

Õppetasemete üldtutvustus

Esimesel (A) tasemel õpitakse klaverimängu põhitõdesid: korrektset mängutehnikat ja õiget heli tekitamist pillil, kuulmise järgi mängimist, klaveril orienteerumist, noodist lugemist, rütmikat ning regulaarset, mitmekülgset, eesmärgipärast ja regulaarset harjutamist.

Teisel (B) tasemel tutvutakse klaveri funktsiooniga klassikalises ja pop-jazzmuusikas – klaver kui soolopill ning klaver kui harmooniapill.

Selleks mängitakse arvukalt väikevorme, tehakse tutvust helireedelitega ning õpitakse

akordisaate kujundamist.

Kolmandal (C) tasemel mängitakse aina nõudlikumat soolorepertuaari, tutvutakse erinevate stiilidega, tegeletakse süvendatult rütmikaga ning vaba saate, transkriptsiooni ja tonaalse improvisatsiooniga.

Lisa-aastate õppuriteks on kolmanda taseme läbinud õpilased, kes plaanivad end ette valmistada õpingute jätkamiseks vastaval erialal kesk-eri või professionaalset muusikaharidust andvas õppeasutuses või soovivad mõnel muul eesmärgil musitseerimise oskust täiustada. Lisa-aastatel on fookuses klaveri tipprepertuaar ning eelnevates tasemetes õpitud materjali kinnistamine.

Klaveritunnid viiakse läbi individuaal- või rühmatundidena ja ansambelitundidena.

Stuudio võib korraldada ka intensiivkursusi mõne kitsama valdkonnaga süvitsi tegelemise võimaldamiseks.

Õppe alustamine ja kestus

Õppe alustamise eelduseks on lapsevanema või täisealise õpilase kirjalik sooviavaldus.

Õppima on võimalik asuda nii A, B, C tasemele kui lisaastmesse sõltuvalt eelnevast mängukogemusest. Igal tasemel võib õppida nii kaua, kui vajalik taseme õppesisu omandamiseks – ajalisi piiranguid seatud ei ole.

Studiosse õppima astuv eelneva mängukogemusega õpilane alustab õpet tasemel A1. A1-tasemele on oodatud õpilased mis tahes vanuses alates 6. eluaastast.

Iga järgneva õppetaseme eelduseks on eelneva(te) taseme(te) õppesisu läbimine. Studiosse õppima astuva eelneva mängukogemusega õpilase õppetaseme määrab õpetaja õppeaasta lõpuks tehtud töö põhjal õpilaste reaalsete oskuste ja stuudio õppesisu kõrvutamisel. Sisseastumiskatseid ei toimu, oluline on õpilase motiveeritus ning harjutusvõimaluse olemasolu.

Tagasiside ja hindamine

Töösisu ja osavõtt tundidest kajastub õpilase individuaalpäevikus.

Hindamist hinnete näol ei toimu (va kui õpilane soovib sooritada hindelist üleminekueksamit). Töö käigus saavad õpilased pidevalt õpetajalt omandatu kohta suuliselt ja kirjalikku tagasisidet. Samuti salvestatakse õpilaste arengut nii heli- kui ka videosalvestustena. Eesmärgiks pole mitte õpilaste absoluutse taseme võrdlemine, vaid iga õpilase individuaalsete saavutuste mõõtmine ja tunnustamine.

Iga õppetaseme lõpetamise tingimuseks on läbitud õppesisu ja kinnistunud teadmised. Õpilase üleviimise järgmisele tasemele otsustab õpetaja õpilase reaalsete teadmiste ja oskuste põhjal, arvestades sealjuures peamiselt tööd tunnis ja iseseisvat harjutamist.

Vähemalt kaks korda aastas on võimalik avalikult esineda, see on vabatahtlik.

Soovijatel on võimalik sooritada hindeline üleminekueksam iga taseme lõpus.

Iga läbitud taseme lõpus (soovi korral iga õppeaasta lõpus) saab õpilane sõnalise tunnistuse läbitud õppesisust ning töö tulemuslikkusest.

Õppe kestus ja maht

Õppeaasta koosneb 36st õppenädalast.

Õppe nominaalmaht on A-tasemel vähemalt 2 30-minutilist tundi nädalas, alates B-tasemest 2 45-minutilist tundi.

Sõltuvalt õpilase võimetest, tundide arvust nädalast ja huvist õpingute vastu on A- ja B-tasemete läbimiseks kuluv keskmine nominaalaeg kaks aastat, C-taseme ja lisaastme läbimiseks kuluv nominaalaeg kolm aastat.

ABC tasemete läbimise nominaalaeg on seega 7 aastat, koos lisaastmega 10 aastat.

Taseme lõpetamise otsustab õpetaja ning annab õpilasele sellekohase sõnalise tunnistuse.

Tasemete õppesisu

Tehniline arendus ja õpisuunad A1 tasemel

– Noodieelne periood: läbi imitatsiooni ja improvisatsiooni muusika põhielementide – heli/vaikus, dünaamika, rütm, tempo, pulss, meloodia, kooskõllalisus – tutvustamine.

– Õige kehaasend, kehatunnetus ja mänguvõtted: keha ja erinevate koordinaatsioonimustritega tutvumine klaverist eemal ning klaveri taga.

– klaverist kui pillist arusaamine kuulmise järgi mängides ja/või käsikaudu õpetaja võtteid imiteerides

– klaver kui kõlatekitaja, klaviatuur kui maastik

– nootide/klahvide nimed

– põhiartikulatsioonivõtted – portato/staccato/legato (käe raskuse vabastamise tundmaõppimine)

– lihtsate viiside pillil leidmine ja transponeerimine, relatiivne noodilugemine (mustrite ja suundade nägemine)

– toonikataju arendamine

– pulsi-, rütmi- ja tempotaju arendamine läbi koosmängu

– esinemine ja selle harjutamine

Tehniline arendus ja õpisuunad A2 tasemel

- eelneval õpitasel omandatud teadmiste ja oskuste edasiarendamine
- noodiõpe joonestikul: viiuli- ja bassivõti, noodinimed ja oktaavid
- Prima Vista lugemise baas – pulss, meloodia suund
- nootide ja pauside pikkus, taktimõõt
- rütmis ja stabiilse pulsiga mängimise tähtsuse mõistmine

Faktuurid ja teoreetilised elemendid A tasemel

- meloodia kas ühes käes või jagatuna käte vahel, ka paralleelliikumine
- meloodia ühes käes, lihtne saade teises (1 noot või kvintbass e nn torupillisaade)
- aplikatuuri põhitõdedega tutvumine: igal sõrmel oma klahv ja positsioonimuutus ilma pöidla allapanekuta
- taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4
- Duur- ja moll kolmkõla moodustamine igalt valgelt klahvilt
- “noodimajakate” ning vähemalt f-g1 nootide kiire ja veatu äratundmine joonestikul, alteratsioonimärgid

Taseme lõpetamise nõuded

Taseme lõpuks on õpilane õppinud arvukalt lugusid kuuldelise ja taktilise imiteerimise teel, ta on võimeline lehest lugema lihtsat meloodiat ning omandatud teadmisi ja õpioskusi rakendades õppima iseseisvalt ära lühike sama taseme pala. On saanud ettemängu/esinemiskogemusi.

***Tasemeeksam A-tase (valikuline)**

Tehniline osa

- lihtsad Prima Vista harjutused nii soolos kui ansamblina
- rütmiharjutused

Muusikaline osa

- Kontserdil esitatavad kolm erineva iseloomuga pala, sh üks ansamblis õpetajaga

Kava mängitakse peast.

Eksamikomisjonis on oma õpetaja.

Tehniline arendus ja õpisuunad B1 tasemel

- Eelnevatel õpitasantidel õpitu süvendamine
- Positsiooni muutus: heliredel, kolmkõlad ja akordid pööretega
- Heliredelite ja helistike tunDMAõppimine seostatuna repertuaariga
- Pedaal (kui jalad ulatuvad põrandale)
- Kaheksandiktaktimõõt
- Kromaatilise heliredel

- Polüfoonia
- Noodilugemise süstemaatiline arendamine, intervalliline noodilugemine/Prima vista harjutused
- Repertuaar koosneb erineva stiili ja tunnetusega väikevormidest

Tehniline arendus ja õpisuunad B2 tasemel

- Eelnevatel õpitasanditel õpitu süvendamine
- Intervallid
- Lihtsa saate kujundamine Duur/moll akordimärkide järgi
- Funktsionaalse kuulmise sihipärane arendamine läbi tuntud n-ö kolmeduurilugude (I, IV, V ja i, iv, V) kõrva järgi saate leidmise (Rongisõit, Juba linnukesed, Aisakell, Kivil istus väike konn, My bonnie jms)
- Helistikutaju arendamine: lihtsate lastelaulude meloodia ja harmoonia erinevatesse õpitud helistikesse transponeerimise
- Rütmika ja tehnika edasiarendamine läbi mitmekesise repertuaari
- Töö metronoomiga (tempo tõstmine, grupeerimine)
- Harjutused taktimõodus lugemisega ning noodilugemise ja reageerimiskiiruse süstemaatiline arendamine.

Taseme lõpetamise nõuded

Taseme lõpuks on õpilane võimeline määrama loo helistikku, nägema nooditekstis tuttavaid vormeleid (kolmkõlaline ja astmeline liikumine, erinevad hüpped/intervallid), lugema vabalt lihtsaid akordimärke (Duur/moll) ning kujundama tõrgeteta vaba saadet 2/4, 4/4 ja 3/4 taktimõodus lugudele.

Oskab töötada metronoomiga.

Tunneb kolmkõlasid ja järgnevusi: I, IV, V ja Im, IVm, V ning mõistab, miks Duuris ja mollis sellised järgnevused tekivad.

On mänginud erinevates stiilides väikevorme ja teab, mida tähendab lugude viimistlemine.

On saanud ettemängu/esinemiskogemusi publiku ees.

***Tasemeeksam B-tase (valikuline)**

Tehniline osa

- Heliredelid: ettevalmistatud heliredelid komisjoni valikul, sealhulgas I astme kolmkõla akordid ja arpedžod, mängitakse koos kätega, kaks oktaavi. Valitud element mängida koos metronoomiga, tempo valib õpilane ise.
- Ettevalmistatud lihtsa lastelaulu meloodia ja saate transponeerimine teise õpitud helistikku
- Akordid: mažoorised ja minoorised kolmkõlad pööretega.
- Järgnevused: I, IV, V ja Im, IVm, V.
- Prima vista

Eksamikomisjonis on oma õpetaja ja üks liige. Õpilane osaleb hindamisel.

Muusikaline osa

- Kolm erineva stiiliga väikevormi

Eksamikomisjonis on oma õpetaja, kaks liiget ja esimees. Õpilane osaleb hindamisel. Heliredelid, akordid ja kava mängitakse peast.

Tehniline arendus ja õpisuunad C1 tasemel

- Eelnevatel õpitasanditel õpitu süvendamine
- Virtuostehnika ja polüfoonia arendamine läbi repertuaari
- Kolmkõlalise harmoonia sujuv juhtimine/akordid ühendamine saatefaktuuri kujundades
- Trioolitunnetuse arendamine
- Arendatum tegelemine tähtharmoniaga: lisandub septakord ja selle pöörded.
- Harmoonia juhtimine kasutades tertsi ja septimit
- Akordid helistiku igalt astmelt – lugude funktsionaalne analüüs ning tuntud lugude vormi ja harmoonia transkribeerimine.

Tehnilised nõuded

- Heliredelid paralleelselt ja lahku (ka metronoomi kasutades)
- 3- häälsed akordid/arpedžod koos kätega (ka metronoomi kasutades)
- 4-häälsed arpedžod, akordid koos kätega, vajadusel eraldi kätega
- Pikk arpedžo
- V7 jt septakordide arpedžo ja akordi pööramine eraldi ja koos kätega
- Kadents I, IV, V, I/V, I sujuva häältejuhtimisega nii duuris kui mollis

Tehniline arendus ja õpisuunad C2 tasemel

- Virtuostehnika arendamine läbi repertuaari
- Erinevad septakordid, altereeritud, paljutertsilised ja muud akordid (M7, m7, dim, Aug, sus jne)
- Paljutertsilised akordid (9,11,13) ja nende kasutamine

Taseme lõpetamise nõuded

Taseme lõpuks:

- On õpilane tutvunud läbi klassikalise või muu repertuaari polüfoonilise muusikaga, mänginud erinevate iseloomudega erinevates stiilides karakterpalu.
- On tegelenud süvisi mõne tempokama tehnilise etüüdiga või sama funktsiooniga palaga
- Valdab strateegiaid rütmiliselt komplitseeritud muusika õppimiseks
- Oskab saata mistahes lihtsamat kolmkõlalist ja septakordilist lugu: vasak käsi bassifunktsioon, parem käsi harmoonia sujuva häältejuhtimisega
- On võimeline transponeerima meloodiad ja/või saatepartiisid kõikidesse helistikesse
- Valdab metronoomiga töötamise oskust
- Suudab transkribeerida lihtsamaid lugusid
- Oskab esinemisteks valmistuda

***Tasemeeksam C-tase (valikuline)**

Tehniline osa

- Heliredelid: ettevalmistatud heliredelid komisjoni valikul

Valitud element mängida koos metronoomiga, tempo valib õpilane ise.

- Akordid: mažoorised, minoorised kolmkõlad ja erinevad septakordid pööretega
- Kadents I, IV, V, I/V, I sujuva häältejuhtimisega nii duuris kui mollis (kolmehääline)
- Prima vista saade lihtsale jazzistandardile: vasak bass, parem sujuva häältejuhtimisega tertse-septim harmoonia

Eksamikomisjonis on oma õpetaja ja üks liige. Õpilane osaleb hindamisel.

Muusikaline osa

- Kolm erineva stiiliga teost, sh üks polüfooniline teos

Eksamikomisjonis on oma õpetaja, kaks liiget ja esimees. Õpilane osaleb hindamisel. Heliredelid, akordid ja kava mängitakse peast.

LISAASTE

Lisaaste eesmärk on aidata õpilasel kujuneda täiesti iseseisvaks ja isemõtlevaks muusikaarmastajaks, kellel on laitmatu baas, head töövõtted ja vaba füüsis, vajalikud oskused ning julgus end loovalt väljendada nii klassikalises kui vabas klaverimängus.

Õpilane:

- valdab rütmi ja trioolfraseerimise põhitõdesid
- suudab stiilile vastavalt akordimärkide järgi saata ja ennast loovalt väljendada
- saavutab valmisoleku võimalikuks õppeks kesk-eri või kõrgkoolis ja suudab iseseisvalt jätkata elukestvat muusikaharrastust

Sisu

- Heliredelid: kõik duurid, harmoonilised ja meloodilised mollid, esimese astme kolmkõlad akordide ja arpedžodena koos kätega nelja oktaavi ulatuses.
- Duuriastmetelt laadid
- Akordid: Paljutertsilised akordid, mis jagatud kahe käe vahel ja ehitatud koos akordi põhiheliga
- Meloodiale saate mängimine vastavalt harmooniale ja stiilile
- Prima Vista meloodia+bass või bass+harmoonia sujuva häältejuhtimisega kasutades The Real Book'i vms.

Lisaastme lõpus üldjuhul tasemeeksamit ei toimu, töö fookus sõltub täielikult õpilase enese soovist ja individuaalsetest eesmärkidest. Õpetaja väljastab tunnistuse, kui lisaastme õppesisu on läbitud – sellega loetakse ka stuudio klaveriõppe õppekava täidetuks.

Kui õpilane otsustab lahkuda varem, kajastab tunnistus tema reaalselt läbitud õppesisu.

Kui tasemeeksam on vajalik õpingute jätkamiseks mujal, kutsub õpetaja kokku vajalikukomisjoni ning korraldab tasemeeksami vastavalt konkreetsele vajadusele.